ތިމާވެށްޓާއި ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތައް ހެދުމުގައި އާންމުންގެ ޚިޔާލުތައް ހޯދާ، ޤާނޫނުގައި ހިމަނާ މިންވަރު ދެނެގަންނަ ދިރާސާ

Prepared and Presented By:

Ahmed Afrah Ismail
Mohamed Shaulan Sadiq
Suma Khalid Mohamed

ZERO WASTE MALDIVES

Zero Waste Maldives

Eliminate Waste - Manage Resources

Promoting Circular Economy as the Waste Management Strategy for Maldives

ފިހުރިސްތު

1. ތަޢާރަފާއި ފަސްމަންޒަރު
2. ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނު
3. ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ޤާނޫނު
4. މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުން
5. ކޭސް ސްޓަޑީ
6. ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލު ހޯދުން
7. ޤާނޫނު ހެދުމުގައި އަމަލުކުރެވެމުންދާ ގޮތްތަކާއި ހުރި މައްސަލަތައް
8. އާންމުންގެ ހިޔާލު ހޯދުން
9. ޤާނޫނަށް ފާޑުކިޔުން
10. ހުށަހެޅުންތައް

ތަޢާރަފާއި ފަސްމަންޒަރު

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިމާވެއްޓާއި ބެހޭ ޤާނޫނުތައް ފަދަ ފަންނީ ލަފާ ބޭނުންވާ ޤާނޫނުތައް ހެދުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ އެހީ ހޯދާ

މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ދިރާސާ ކުރެވުނީ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނު، ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ޤާނޫނު، އަދި މިޤާނޫނުތަކަށް ހުށަހެޅުނު އިސްލާހުތައް

ދިރާސާގެ މައިގަނޑު މަޤްސަދުތަކަކީ ބިލުތައް ފަރުމާކުރުމުގައި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ހިޔާލު ހޯދާ މިސްވަރާއި، އާންމުންގެ ހިޔާލު ހޯދާ މިސްވަރާއި، ޤާނޫނު ހެދުމުގައި ހާމަކަން ހުރި މިންވަރު ދެނެގަތުމާއި، ޤާނޫނީ މަރުޙަލާ އިތުރަށް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންކަން ހުށަހެޅުން

ފެނާއި ނަރުދަމާގެ
ޤާނޫނު

- ބިލުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ރައްޔިތުންނަށް ރައްކާތެރި، ސާފު ބޯފެނާއި، ދެމެހެއްޓެނިވި ނަރުދަމާގެ ހިދުމަތް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން.
- ފެނުގެ ގުދުރަތީ ވަސީލަތްތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި، ކުއްލި ހާލަތްތަކަށް ތައްޔާރުވުމާއި، ހިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތައް ރެގިއުލޭޓް ކުރުން ހިމެނޭ.

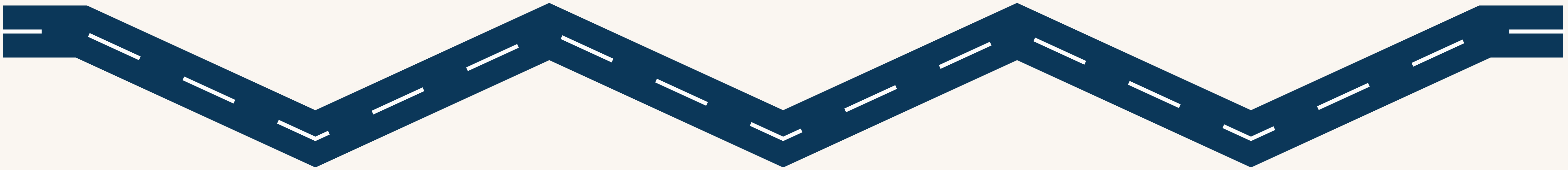

2016

ވިމާވެށްޓާއި ބެހޭ ވުޒާރާއިން ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ފުރަތަމަ ބިލު ތައްޔާރުކުރުން

25 ނޮވެމްބަރު
2016

ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ފުރަތަމަ ބިލަށް ވިމާވެށްޓާއި ބެހޭ ވުޒާރާއިން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ހިޔާލު ހޯދުމަށް ވޯކްޝޮޕެއް ބޭއްވި

15 ޖޫން
2016

ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ފުރަތަމަ ބިލު ތައްޔާރުކޮށް، އެޓާރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ހިޔާލު ހޯދުމަށް އެއޮފީހަށް ފޮނުވުނުކަމަށް ވިމާވެށްޓާއި ބެހޭ ވަޒީރު ތޯރިގެ އިބްރާހިމް އިޢުލާން ކުރައްވި

18 ނޮވެމްބަރު
2019

އެޓާރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް ރައީސް އޮފީހަށް ފޮނުވުނު

ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނު

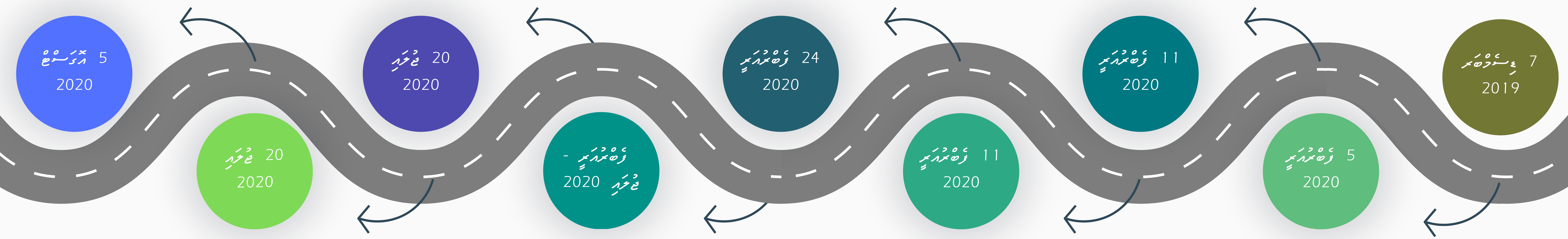
7 ޑިސެމްބަރު
2019
5 ފެބްރުއަރީ
2020
11 ފެބްރުއަރީ
2020
11 ފެބްރުއަރީ
2020
24 ފެބްރުއަރީ
2020
- ފެބްރުއަރީ
2020 މާރިޗް
20 މާރިޗް
2020
20 މާރިޗް
2020
5 އޭޕްރީލް
2020

ބިލު ހުށަހެޅުން

19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު
އަހުމަދު ސަލީމް ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ބިލު
މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުން

ފުރަތަމަ ބަހުސް

ބިލުގެ ފުރަތަމަ ބަހުސް ކުރިއަށް ދިއުން

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވޯޓު

2020 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 5 ވަނަ
ޖަލްސާގައި، މަޖިލީހުން ބިލު ބަލައިގަތުމަށް،
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި 70 މެންބަރުންގެ ވޯޓު
ދެއްވުން

ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން

19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް
ޗޭންޖް ކޮމިޓީއަށް ބިލު ފޮނުވުން

ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ ބައްދަލުވުން

އެކި މިނިސްޓްރީތަކާއި، އިދާރާތަކާއި، ފަންނީ
މާހިރުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ތަފާތު
ފަރާތްތަކާއިއެކު ބައްދަލުވުން.

ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް އިސްލާހުކުރުން

12 ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން ބިލަށް 15 ބަދަލެއް
ކޮމިޓީން ގެނައުން. އަދި ޖުމްލަ 16 ގަޑިއިރާއި
15 މިނެޓުގެ މަޝްވަރާގެ ތެރެއިން.

ފައިނަލް ޑްރާފްޓް ހުށަހެޅުން

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް
ކޮމިޓީން ބިލުގެ ފައިނަލް ޑްރާފްޓް މަޖިލީހުގެ
ތަޅުމަށް 2020 ވަނަ އަހަރުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގެ
21 ވަނަ ޖަލްސާގައި ހުށަހެޅުން

މަޖިލީހުން ރުހުން ދިނުން

އެ ބިލު މަޖިލީހުން ފާސްކުރީ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި
67 މެންބަރުންގެ ވޯޓު ދެއްވައިގެން.

ރައީސް ތަސްދީގުކުރުން

ރައީސް އިބްރާހިމް މުހައްމަދު ސޯލިހު ފެނާއި
ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނު ތަސްދީގުކުރެއްވުން. އެ
ޤާނޫނު ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކޮށް
ވަގުތުން އަމަލުކުރަން ފެށުން.

ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު ފުރަތަމަ އިސްލާހު

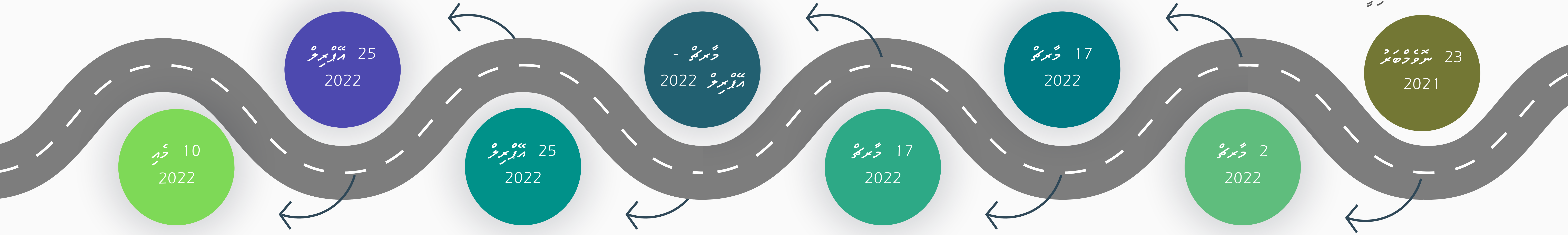

23 ނޮވެމްބަރު 2021

ބިލް ހުށަހެޅުން

19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ
މެންބަރު ޚާލިދު ޢަބްދުއްލަޠީފް ފެނާއި ނަރުދަމާގެ
ޤާނޫނަށް ފުރަތަމަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލް
މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުން

2 މާރޗް 2022

ފުރަތަމަ ބަހުސް

ބިލުގެ ފުރަތަމަ ބަހުސް ކުރިއަށް ދިއުން

17 މާރޗް 2022

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވޯޓު

2022 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 14
ވަނަ ޖަލްސާގައި، މަޖިލީހުން ބިލް ބަލައިގަތުމަށް،
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި 58 މެންބަރުންވެސް ވޯޓު
ދެއްވުން

17 މާރޗް 2022

ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން

19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް
ޗޭންޖް ކޮމިޓީއަށް ބިލް ފޮނުވުން

މާރޗް - އޭޕްރިލް 2022

ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް އިސްލާހުކުރުން

ޤާނޫނަށް ސަރުކާރުން ހުށަހެޅި 7
ބަދަލުގެ ތެރެއިން ކޮމިޓީން ބަލައިގަތީ 2
ބަދަލު

25 އޭޕްރިލް 2022

ފައިނަލް ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުން

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް
ކޮމިޓީން ބިލުގެ ފައިނަލް ރިޕޯޓް މަޖިލީހުގެ
ތަޅުމަށް 2022 ވަނަ އަހަރުގެ 1 ވަނަ ދައުރުގެ
35 ވަނަ ޖަލްސާގައި ހުށަހެޅުން

25 އޭޕްރިލް 2022

މަޖިލީހުން ރުހުން ދިނުން

އެ ބިލް މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި
47 މެމްބަރުންވެސް ވޯޓު ދެއްވައިގެން.

10 މޭ 2022

ރައީސް ތަސްދީޤުކުރުން

ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙު ފެނާއި
ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނަށް ފުރަތަމަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ
ޤާނޫނު ތަސްދީޤު ކުރެއްވުން. އެ ޤާނޫނު
ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކޮށް ވަގުތުން
އަމަލުކުރަން ފެށުން.

ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ޤާނޫނު

- ބިލުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ކުނި މެނޭޖުކޮށް، ކުނީގެ ސަބަބުން ތިމާވެށްޓަށް ކުރާ ނޭދެވޭ އަސަރު ކުޑަކޮށް، އާންމުންގެ ސިއްޙަތު އިތުރަށް ރަނގަޅުކުރުން
- ބިލުގައި ގުޅުންހުރި އިދާރާތަކުގެ ދައުރާއި ޒިންމާއާއި، ގައުމީ ފެންވަރުގައި ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ކުނި މެނޭޖު ކުރުން އިސްކަންދިނުމާއި، ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ އަމާޒުތައް ކަނޑައެޅުން ހިމެނޭ.

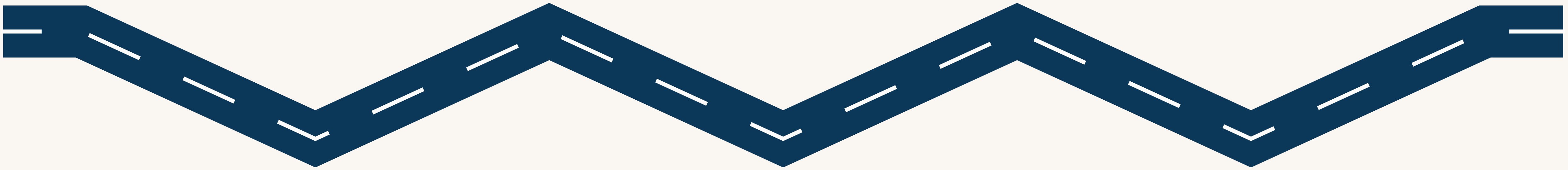

2016

ތިމާވެށްޓާ ބެހޭ ވުޒާރާއިން ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ބިލު ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ކޮންސަލްޓަންޓެއްގެ އެހީގައި ތައްޔާރުކުރުން

ޖެނުއަރީ 2022
- ޖުލައި 2022

ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ބިލަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ހިޔާލު ހޯދުމަށް ތިމާވެށްޓާ ބެހޭ ވުޒާރާއިން އެފަރާތްތަކަށް ބިލު ފޮނުވި

27 ޖެނުއަރީ
2022 - 12
ފެބްރުއަރީ 2022

ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ބިލަށް އާންމުންގެ ހިޔާލު ހޯދުމަށް ތިމާވެށްޓާ ބެހޭ ވުޒާރާއިން އާންމުކޮށް ހުޅުވާލި

15 މާރޗް
2022

އެޓާރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް ރައީސް އޮފީހަށް ފޮނުވުނު

ކުނި މެނޭޖްކުރުމުގެ ޤާނޫނު

18 މެއި 2022

ބިލް ހުށަހެޅުން

2022 ވަނަ އަހަރުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގެ 3 ވަނަ ޖަލްސާގައި ކުނި މެނޭޖްކުރުމުގެ ބިލް ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެމްބަރު މުހައްމަދު ރަޝީދު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވުން.

27 ޖޫން 2022

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވޯޓު

2022 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 19 ވަނަ ޖަލްސާގައި، މަޖިލީހުން ބިލް ބަލައިގަތުމަށް 33 މެންބަރުން ވޯޓު ދެއްވުން.

27 ޖޫން 2022

ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން

ހަމަ އެދުވަހު އެ ބިލް އެންވަޔަރަމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން.

ޖޫން - ނޮވެމްބަރ 2022

ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް އިސްލާހުކުރުން

އެ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތައް ދެ ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެކި ފަރާތްތަކާއި ހިމެނޭ ގޮތަށް 19 ބައިވެރިންނާއެކުގައި ބޭއްވުން. 19 ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން ޖުމްލަ 8 ބަދަލެއް ބިލަށް ގެނެވިފައިވާއިރު، ޖުމްލަ 14 ގަޑިއިރާއި 25 މިނެޓުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދިޔަ.

28 ނޮވެމްބަރ 2022

މަޖިލީހުން ރުހުން ދިނުން

މި ބިލް މަޖިލީހުން ފާސްކުރި 2022 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 43 ވަނަ ޖަލްސާގައި، އެ ބިލް ފާސްކުރުމަށް 54 މެމްބަރުން ވޯޓު ދެއްވި.

18 ޑިސެމްބަރ 2022

ރައީސް ތަސްދީގުކުރުން

ރައީސް އިބްރާހީމް މުހައްމަދު ސޯލިހު ކުނި މެނޭޖްކުރުމުގެ ގާނޫނު ތަސްދީގު ކުރެއްވުން. ހަމަ އެދުވަހުވަނީ އެ ގާނޫނު ގެޒެޓްކޮށްފައި

ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލް

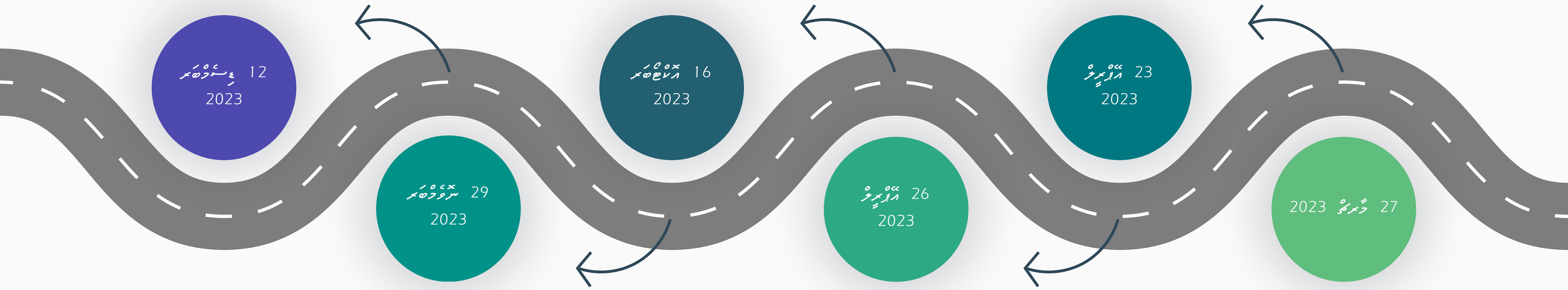
27 ޖުލައި 2023
23 އޮގަސްޓް 2023
26 އޮގަސްޓް 2023
16 އޮކްޓޯބަރ 2023
29 ނޮވެމްބަރ 2023
12 ޑިސެމްބަރ 2023

އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލް ހުށަހެޅުން

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލް 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ރަޝީދު ހުށަހެޅުން.

އަވަހަށް ނިންމުމަށް އިލްތިމާސްކުރުން

19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ޝިޔާމު ވަނީ މެއި މަހުގެ އެއްވަނަ ދުވަހު ދައުރު ހަމަވުމުގެ ކުރިން އެ އިސްލާހުގެ މަސައްކަތް ނިންމާލުމަށް މަޖިލީހަށް އިލްތިމާސްކޮށްފައި.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަހުސް

މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ވަނީ އެ އިސްލާހާ މެދު ބަހުސްކޮށް، ހާއްސަކޮށް ޕްލާސްޓިކް ކޮތަޅު [illegible] [illegible] ނެގުމުން އިސްތިސްނާ ކުރުމާ މެދު ބަހުސްކޮށްފައި. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބައެއް މެމްބަރުން އެ އިސްލާހާ ދެކޮޅު ހައްދެވިއިރު، ބައެއް މެމްބަރުން ވަނީ އެ އިސްލާހަށް ތާއީދު ކުރައްވައިފި.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވޯޓް

2023 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 11 ވަނަ ޖަލްސާގައި މަޖިލީހުން ބިލް ބަލައިގަތުމަށް ވޯޓް ދެއްވި 40 މެންބަރުން ވެސް ބަލައިގަތުމަށް ވޯޓް ދެއްވި.

ސަބްކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން

މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ފާސްކުރި 7 މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ މުޅި މަޖިލީހުގެ ސަބްކޮމިޓީއަކަށް ބިލް ފޮނުވުން.

19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ފަހު ޖަލްސާ

19 ވަނަ މަޖިލިސްގެ ދައުރު ނިމުނުއިރު ބިލް އޮތީ ސަބްކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި. އެބިލް މިހާރުވެސް ބާކީވެފައި.

މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުން

މި ދިރާސާއަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދާފައިވަނީ:

- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުން.
  - މި ވެބްސައިޓުން ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކާއި، ބިލުތައް ދިރާސާކުރުމަށް ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި، ބިލްތައް ދިރާސާކޮށް ކޮމިޓީއިން ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު ފެންނަން އެބަހުރި.
- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީގެ ސެކްރެޓޭރިއެޓްއާ އެކު ބޭއްވުނު އިންޓަރވިއު.
- މަޢުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ދަށުން ތިމާވެއްޓާބެހޭ ވުޒާރާއަށް މަޢުލޫމާތަށް އެދި ހުށަހަޅައިގެން (އާރ.ޓީ.އައި)

މައުލޫމާތު އެއްކުރުމުގައި ދިމާވި ގޮންޖެހުންތައް

މައުލޫމާތު ހޯދައި އެއްކުރުމަށް ލިބިފައިވާ ވަގުތުގެ ދަތިކަން.

މައުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މައުލޫމާތަށް އެދި ހުށަހެޅުމަށް ވަގުތަށް ޖަވާބު ނުލިބުން.

ތިމާވެށްޓާބެހޭ ވުޒާރާއެކު ބޭއްވުމަށް އެދުނު އިންޓަރވިއުއަށް، އެ ވުޒާރާއިން އިޖާބަނުދިނުން.

ޖެނުއަރީ 2024 ގައި ތިމާވެށްޓާބެހޭ ވުޒާރާ ހިންގަމުން އައި އިމާރާތުގައި ހިނގި އަލިފާނުގެ ހާދިސާގައި ލިޔެކިޔުންތައް ގެއްލުމުގެ ސަބަބުން، މައުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ދަށުން ތިމާވެށްޓާބެހޭ ވުޒާރާއިން ހޯދުމަށް އެދުނު ގިނަ މައުލޫމާތު ނުލިބުން.

މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުން

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީގެ ސެކްރެޓޭރިއެޓްއާ އެކު ބޭއްވުނު އިންޓަރވިއުއިން
ފާހަގަވި ކަންކަން:

ބިލަތަކަށް އާންމުންގެ ހިޔާލު
އަދި ކަމާބެހޭ
މުއައްސަސާތަކުގެ ހިޔާލު
ހޯދަނީ ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ޤަވާއިދާ
އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން.

ކޮމިޓީއަށް ބިލު
ދިރާސާކުރުމަށް ފޮނުވުމުން،
1-2 ހަފްތާގެ މުއްދަތަކަށް
އާންމުންގެ ހިޔާލު ހޯދުމަށް
އިއުލާންކުރޭ.

ކޮމިޓީގެ ސެކްރެޓޭރިއެޓަށް
ލިބޭ ހުރިހާ ހިޔާލެއް
ކޮމިޓީއަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް
ގެނައުމެއްނެތި ހިއްސާކުރޭ.

ބިލާ ގުޅޭގޮތުން ހިޔާލު
ހޯދާނީ ކޮން ދަރުޖަތުގެ
މުއައްސަސާތަކަކުންނާއި
ޖަމްޢިއްޔާތަކުންތޯ
ކަނޑައަޅާ ކޮމިޓީން.

ބިލު ދިރާސާކޮށް
ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު
ތައްޔާރުކޮށް، ބިލު
ފާސްކުރުމަށް ފޮނުވުމުގެ
ކުރިން، ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ
ހިޔާލު ހޯދުން.

މައުލޫމާތު އެއްކުރުން

މައުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ދަށުން ތިމާވެށްޓާބެހޭ ވުޒާރާއަށް މައުލޫމާތަށް އެދި ހުށަހަޅައިގެން ލިބުނު ޖަވާބުން ފާހަގަވި ކަންކަން:

ބިލްތަކާއި ގަވާއިދުތައް
އެކުލަވާލުމުގައި ވުޒާރާގެ
ފަންނީ މުވައްޒަފުންގެ
ޚިޔާލުހޯދުން.

ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކުން
ޚިޔާލުހޯދުން (2 ހަފްތާ)

ގަވާއިދުތައް
ތައްޔާރުކުރުމަށްފަހު އެޓަރނީ
ޖެނެރަލް އޮފީހުން
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ
އޮފީހުން، އެއަށްފަހު
ގެޒެޓުކުރެވޭ.

ބިލްތައް ތައްޔާރުކުރުމަށްފަހު
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުން
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ
އޮފީހުން، އެއަށްފަހު
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ބިލް
ފާސްކުރުމަށް ފޮނުވޭ.

އާންމުގެ ޚިޔާލު ހޯދުމަށް
ވުޒާރާއިން އިޢުލާންކުރަނީ
އާންމު މަސްލަހަތު ބޮޑު
ބިލުތަކަށް.

ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލު ހޯދުން (1)

ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނު

- 15ޖޫން 2016 ގައި އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީއިން ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް ބިލާބެހޭ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ވޯކްޝޮޕެއް ބޭއްވުން.
- 24 ފެބްރުއަރީ 2020 ގައި މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީއިން ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ 12 އިދާރާތަކާއި ބައްދަލުކުރެއްވި. މީގެ ތެރެއިން 9 އިދާރާއަކުން ލިޔުމުން ބިލަށް ފާޑުކިޔުން ފޮނުވި. އޭގެ ތެރޭގައި 2 ރަށު ކައުންސިލް ހިމެނޭ. އަދި ދާއިރާގެ ފަންނީ ދެ މާހިރުންވެސް ހިމެނޭ.
- މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީއިން ބިލަށް އާންމުންގެ ޚިޔާލު ހޯދުމަށް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރެވި.
- މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިމުމަށްފަހު ބިލާއެއްބަހޭ ފްލޯރއިން އެއްވެސް އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައެއްނުވޭ.

ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު ފުރަތަމަ އިސްލާހު

- މި ޤާނޫނަށް ފުރަތަމަ އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޔުޓިލިޓީ ރެގިއުލޭޓަރީ އޮތޯރިޓީ، އެމް.ޑަބްލިޔު.އެސް.ސީ އަދި އިމާރާތްކުރުމާއި ގެދޮރުފަހިކުރުމާއި ބިނާ ބެހޭ ވުޒާރާއާ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު.
- މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީއިން ބިލަށް އާންމުންގެ ޚިޔާލު ހޯދުމަށް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރެވި.

ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލު ހޯދުން (2)

WAMCO
Waste Collection Services

ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ތާރީޚު

- 2016 ގައި ތިމާވެށްޓާއި ބެހޭ ވުޒާރާއިން ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ބިލު ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ކޮންސަލްޓަންޓެއްގެ އެހީގައި ތައްޔާރުކުރި.
- ޖެނުވަރީ 2022 ގައި ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ބިލަށް އާންމުންގެ ހިޔާލު ހޯދުމަށް ތިމާވެށްޓާއި ބެހޭ ވުޒާރާއިން އޮންލައިންކޮށް ހުޅުވާލި.
- މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީން ސަރުކާރުގެ ކަމާގުޅޭ 9 އިދާރާތަކާއި ޒީރޯ ވޭސްޓް މޯލްޑިވްސްއާއި ދެދުވަހެއްގެ މަތިން ބައްދަލުކުރި.
- މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީން ބިލަށް އާންމުންގެ ހިޔާލު ހޯދުމަށް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރި.
- އެހެންނަމަވެސް، ބިލު ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން ތިމާވެށްޓާބެހޭ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ޒުވާނުން ހަރަކާތްތެރިން އަދި “ވޭސްޓް-ޓު-އެނަރޖީ” ޕްރޮގްރާމަށް ނުރުހުން ފާޅުކުރުމުގެ ގޮތުން، މި ބިލު ތަސްދީޤުނުކުރުމަށް ގޮވާލާ، ޒީރޯ ވޭސްޓް ހިމެނޭގޮތުން 17 ޖަމްޢިއްޔާއަކުން ނޫސް ބަޔާނެއް ނެރުނު.
- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން 4 ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތް ތިމާވެށްޓާބެހޭ ވުޒާރާއިން ދަނީ ކުރަމުން.

ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ފުރަތަމަ އިސްލާހު

- މި ބިލަށް ހުށަހެޅުނު ފުރަތަމަ އިސްލާހު މަޖިލީހުގައި ކުރިއަށްގެންދަނީ އޮތޯރިޓީ ފާހަގަވާ.
- މަޖިލީހުގައި މި ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީން ކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، މި ބިލުގެ އިސްލާހު ދިރާސާކުރުމަށް، ސަބަބުން މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުން.

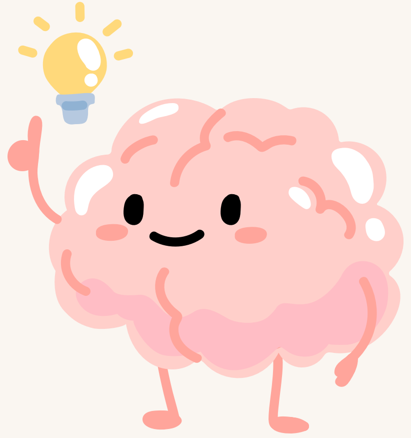

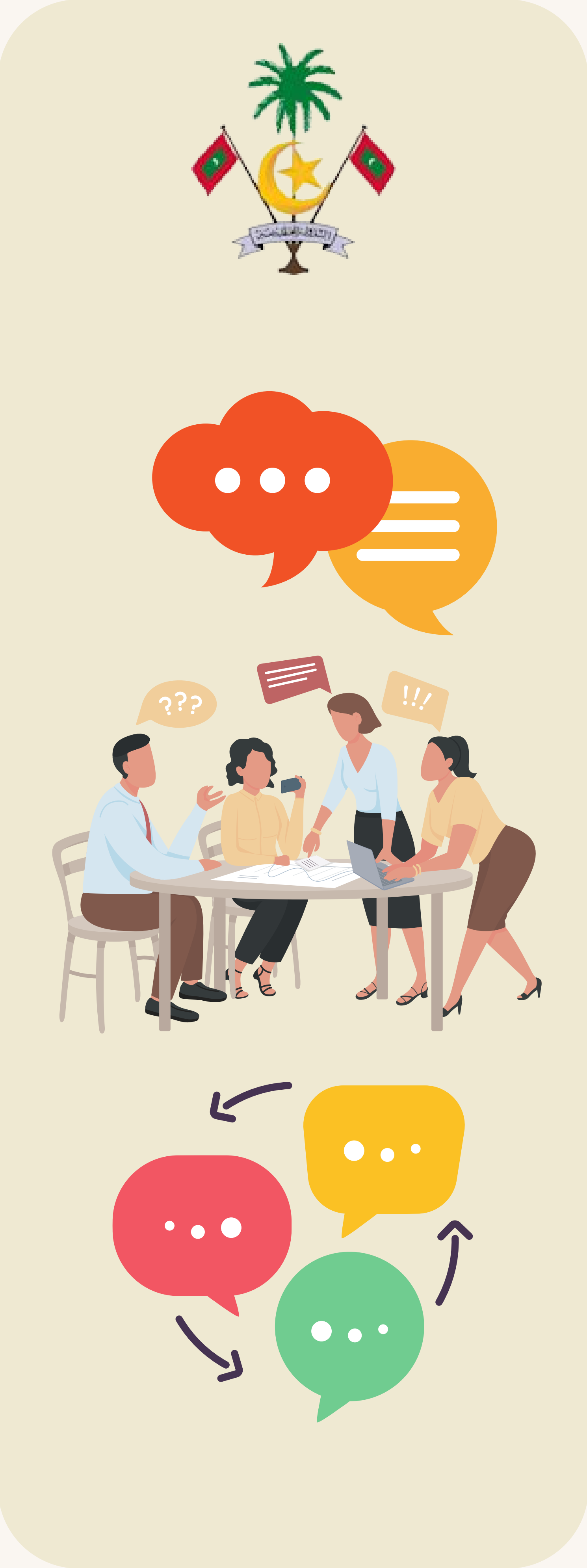

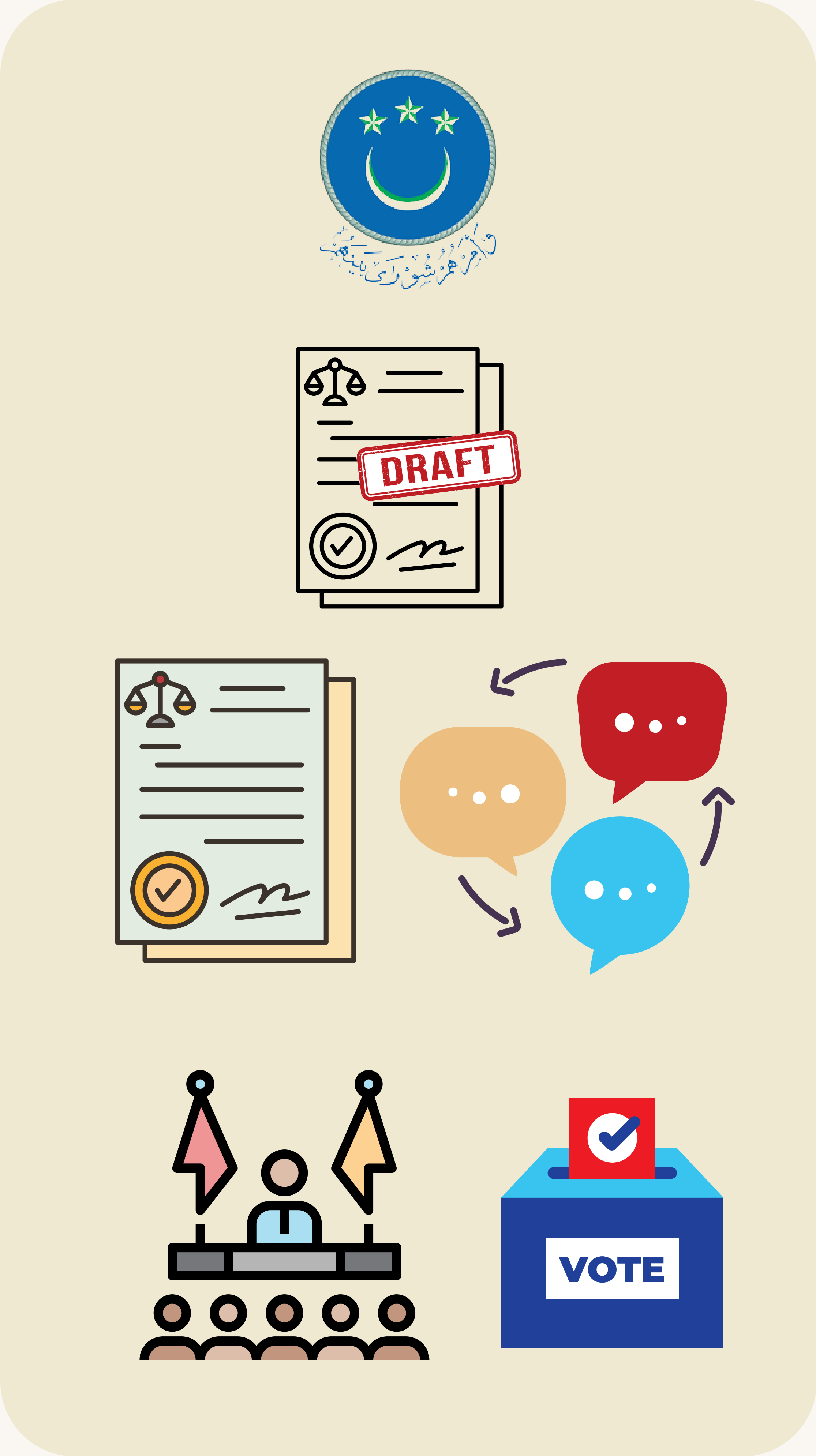

THE
PRESIDENT'S
OFFICE
Republic of Maldives

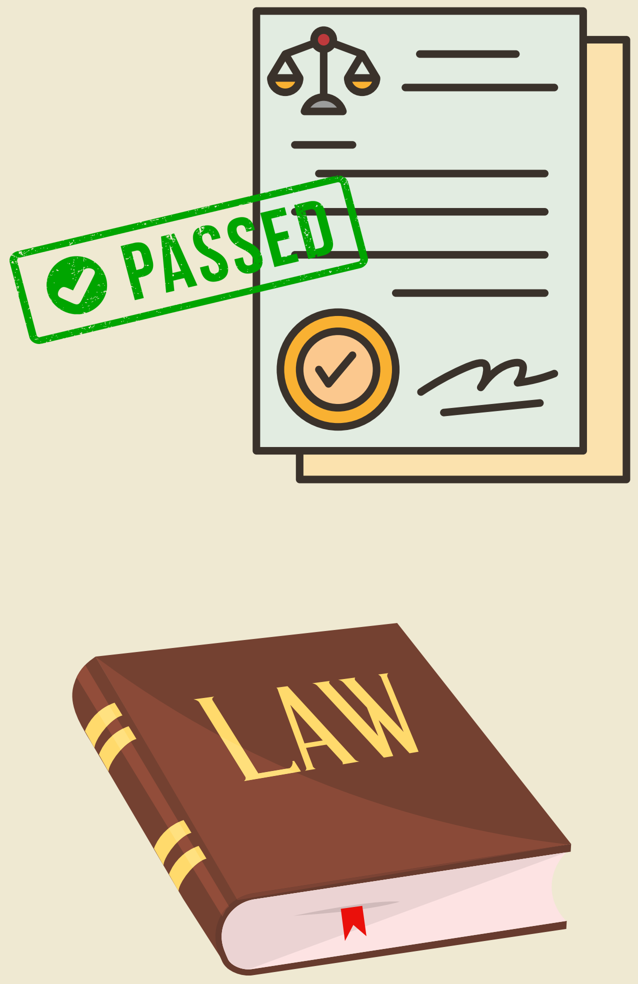

ގާނޫނު ހެދުމުގައި އަމަލުކުރެވެމުންދާ ގޮތްތަކާއި ހުރި މައްސަލަތައް

މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތްތައް:

- ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއި ކޮމިޓީ މަރުހަލާގައި މަޝްވަރާކުރުން
- ކޮމިޓީގައި ބިލްތައް ދިރާސާކުރުން
- ޢާންމުންގެ ހިޔާލުތައް ހޯދުމަށް 1-2 ހަފްތާއަށް އޮންލައިންކޮށް ހުޅުވާލުން

އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތްތަކުގައި ހުރި މައްސަލަތައް:

- މަޝްވަރާކުރުމުގައި ވަކި އުސޫލެއް ކަނޑައެޅިފައި ނެތުން
- ބިލާއި ގުޅޭ ސާފު ބަހުން ލިޔެފައިވާ ފުރާސާތައް ނެތުން
- ހިޔާލު ހޯދުމުގައި ހާމަކަން ކުޑަވުން
- ހިޔާލުތައް ބިލުގައި ހިމަނާ މިންވަރު ވަޒަން ނުކުރެވުން

އާންމުންގެ ހިއްސާ ހޯދުން

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން ދަނީ އާންމުންގެ ހިއްސާ ހޯދުމަށް ސޮދާން އަލަމެންޓުގައި ބޭނުންކުރާ ފަދަ އޮންލައިން ޕޯޓަލެއް ފަރުމާކުރަމުން

ޤާނޫނުތަށް އެކުލަވާ، އިސްލާހުކުރާއިރު ބަޔާބު ނަޒަރިއްޔާތުތަށް ހިމަނަން ޖެހޭ

އާންމުންގެ ހިއްސާތަށް ހޯދުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގަވާއިދުތަކެއް ކަނޑައެޅަންޖެހޭ

ޤާނޫނަން ތާރީހުން

ތާރީހުގެ ތަފްސީލު:

- މިހާރު ހުރި ޤާނޫނުތަކުގެ ބޭނުންތެރިކަން ވަޒަންކޮށް، އެ ޤާނޫނުތަކުން ބޭނުންވާ ތަފްސީލުތައް ހާސިލުކުރެވުން.
- މި ގާނޫނުތައް ތަންފީޒުކުރުމުން ކުރިމަތިވެދާނެ ނޭދެވޭ ނަތީޖާތައް ދެނެގަނެ އެކަންކަން ހައްލުކުރުން.
- ގާނޫނުތަކުގެ ޖުމްލަގޮތެއްގައި ކުރާ އަސަރާއި ބޭނުންތެރިކަން އިތުރުކުރުން

އަދުގެ ހާލަތު؛

- ޤާނޫނުތައް ފާސްކުރުމަށްފަހު އެ ގާނޫނުތަކުގެ ފައިދާ ވަޒަންކުރުމަށް ލާޒިމު ނުވަތަ ނިޒާމީ ރިވިއު ޕްރޮސެސްއެއް ގާއިމްކޮށްފައެއް ނެތް
- ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އަދުގެ ދުނިޔެއާއި ނުބައްދަލު، ނުވަތަ ގުޅުންކުޑަ ޤާނޫނުތައް ދިމިއޮވެ، ތަޢާރުފުކުރެވޭ، ހައްލުކުރުން އުނދަގޫ، ނޭދެވޭ ނަތީޖާތައް ނުކުމެދާނެ
- މިނިޒާމު ނެތުމުން ނާޤާބިލުކަމާއި، ޤާނޫނީ ޔަޤީންކަން ނެތް ކަންކަމާއި، ޤާނޫނުން ނޭދެވޭ އަސަރުކުރާ ފަރާތްތައް އިތުރުވޭ

ހުށަހެޅުންތައް

1. ސްޓްރަކްޗަރޑް ކޮންސަލްޓޭޝަން ޕްލެޓްފޯމެއް ޤާއިމުކުރުން:
    - ގާނޫނުތައް ތަޢާރަފްކުރާ ގޮތާއި، ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ ހިޔާލު ހޯދާ ގޮތާއި، ހިޔާލާއިމެދު މަޝްވަރާކުރާ ގޮތާއި، އެކުލަވާލެވޭ ގޮތް ބަޔާންކުރާ ސްޓޭންޑަރޑައިޒްޑް ޕްރޮސެސްއެއް އެކުލަވާލުން.
    - ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ ހިޔާލު އެންމެ [illegible] އަދި އެންމެ ބޭނުންވާ މުހިންމު މަރުހަލާތައް ދެނެގަތުން.
2. ފާސްޓް ކޮންސަލްޓޭޝަން އުސޫލެއް ގެންގުޅުން:
    - ސިޔާސަތުތަކާއި ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންނަށް ބުރަވާ މިންވަރު [illegible] މަޝްވަރާތަކަށް ސްޓޭޖްތަކުގެ ޓައިމްލައިނެއް ތަންފީޒުކުރުން.
    - ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ [illegible] [illegible] ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނެއް [illegible] [illegible] ކަށަވަރުކުރުން.
3. މިނިސްޓްރީތަކުގެ ތެރެއިން މަޝްވަރާގެ ޕްރޮސެސްތައް ސްޓޭންޑަރޑައިޒްކުރުން:
    - ހުރިހާ މިނިސްޓްރީއެއްގައި އާންމުންނާއި ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ މަޝްވަރާތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިންގަނޑެއް އެކުލަވާލުން.
    - އާންމުންގެ ބައިވެރިވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަށަވަރުކުރުން.

ހުށަހެޅުންތައް

4 ސާފު މުވާސަލާތުގެ ވެރެއިން ހިޔާލު ހުށަހެޅޭ މަގުތައް ރަނގަޅުކުރުން:

- އާންމުންނަށް ވިސްނައިގަތުމަށް ފަސޭހަވާނެ ގޮތްތަކަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ޤާނޫނީ ޑްރާފްޓްތަކާ އެކު ސާދާ ބަހުން ލިޔެފައިވާ ހުލާސާތައް ފޯރުކޮށްދިނުން.
- ކުރެހުމާއި، އިންފޯގްރާފިކްސް، އަދި ސާދާ ހުލާސާ ބޭނުންކޮށްގެން ޤާނޫނީ ޙުކުމްތައް ދެނެގަންނަން ފަސޭހަކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނީ ތަރުޖަމާ އަދި މުވާސަލާތީ ދުނިޔެއް ގާއިމުކުރުން.

5 ޓްރޭނިން ހަދާ [illegible] [illegible] ހާމަކަން [illegible] ގޮތެއްގައި އަމަލުކުރުން:

- [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލައިގަތުން.
- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާންމުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] ގާއިމުކުރުން.

ހުށަހެޅުންތައް

6 ބޮޑެތި ޤާނޫނުތަކަށް އާންމުންގެ ހިޔާލުތައް ހޯދުން ލާޒިމުކުރުން:

- ބޮޑެތި ޤާނޫނުތައް ނިންމުމުގެ ކުރިން ސްޓްރަކްޗަރޑް ޕަބްލިކް ޑިލިބަރޭޝަން ފޭސްއެއް ތައާރަފްކުރުން.
- ސީއެސްއޯތަކާއި، އެކަޑަމީތަކާއި، އަސަރުކުރާ މުޖުތަމަޢުތަކަށް ޤާނޫނީ މާއްދާތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކޮށް އިސްލާހު ކުރެވޭނެ [illegible] ސްޓޭކްހޯލްޑަރ [illegible] ލާޒިމުކުރުން.

7 ބިލް ދިރާސާކުރުމުގައި ސްޓޭކްހޯލްޑަރުން [illegible] އިތުރުކުރުން:

- ސިވިލް ސޮސައިޓީ [illegible]
- [illegible]

8 [illegible]

- ބޮޑެތި [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

ހުށަހެޅުންތައް

9 އާންމުންގެ ހިޔާލު ހޯދާ ގޮތްތައް ހަރުދަނާކުރުން:

- ތަންފީޒުކުރެވޭ ޤާނޫނުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އާންމުންގެ ހިޔާލުތައް އެއްކުރުމަށް އޮންލައިން ރިޕޯޓިންގ ޕްލެޓްފޯމްތަކާއި ޓައުން ހޯލް ބައްދަލުވުންތައް ތަރައްޤީކުރުން.
- ޤާނޫނުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާއި ފައިދާހުރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ފުރަތަމަ މަޝްވަރާ މަރުޙަލާއިން ފެށިގެން އާންމުންނާ ގުޅިގެން މެދުނުކެނޑި ބައިވެރިވުން ކަށަވަރުކުރުން.

10 ޤާނޫނީ ޑްރާފްޓިންގެ ނިންމުމުގައި ހަމަކަން ބޭރު ގޮތެއްގައި ކަންކަން ކުރުން:

- ޤާނޫނީ ޑްރާފްޓިންގެ ނިންމުމުގައި ޖިންސީ ހަމަހަމަކަމާއި ކަންކަމުގައި މަޝްވަރާކުރުމާއި، މުއިންމު ނިންމުންތަކުގެ ސަރަހައްދީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްކުރުން.
- ނިންމުންތަކުގެ ނިންމުމުގެ ޕްރޮސެސްއާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކާ ހަވާލުކުރުމާއި، ފީޑްބެކް ހިއްސާ، އަދި ހުރިހާ ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންނަށް ޕްރޮސެސްއާއި ބައިވެރިވުން ކަށަވަރުކުރުން.

11 ޤާނޫނުތަކުގެ ހަރުދަނާކަން މޮނިޓަރިންގ ކުރުން:

- ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކޮށް ދިރާސާކުރުން، ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ފަހުން ޕޯސްޓް އިމްޕެކްޓް ރިވިއު ބަލަހައްޓައި، އިސްލާޙުތައް ގެނައުން ލާޒިމުކުރުން.
- އެކި ހުރި ޤާނޫނީ އިދާރާ ނޫނީ ކަންކަން ކުރިއަށްދިއުމުގެ ދިރާސާކޮށް ބަލަން، ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ ފީޑްބެކް ހިމެނޭ އުސޫލުތައް ޤާއިމުކުރުން.

އެއްވެސް ސުވާލެއް އެބައޮތްތަ؟

www.zerowastemaldives.com
@zerowastemv